

Orosz zeneszerzők Kolozsvárra írott levelei

A két világháború közötti időszakban, pontosabban a harmincas évek folyamán, vonósnégyesemmel a nemzeti iskolák kamarazene-műveivel akartunk ismerkedni, hogy azokat nyilvános hangversenyeken a közönség elé vihessük. Ám az orosz partitúrák beszerzése körülményesnek bizonyult. Úgy határoztunk, hogy közvetlenül a szerzőkhöz fordulunk. Elsőnek Alexander Glazunovnak (1865—1936) írtam, aki hamarosan jelentkezett válaszával. Mint Rimszkij-Korszakov egykori jeles tanítványa, Csajkovszkijnek barátja és tisztelője, alkotóművészetében egyeztetni próbálta a glinikai hagyományokat a Beethoven utáni német mesterek műveiben jelentkező kifejezésmóddal. Glazunov nyugati kapcsolatai ismertek voltak, hisz Liszt Ferenc volt az, aki első szimfóniáját Weimarban nagy sikerrel bemutatta. Glazunov 1931-ben, mikor levélben fordultam hozzá, már betegeskedett, és Németországban, majd Párizsban keresett gyógyulást súlyos cukorbetegsége miatt. Lenínvárosba címzett levelemet továbbíthatták külföldi tartózkodása helyére, mert válaszelevelét és *Szláv vonósnégyesének* hangjegyeit Berlinből küldte címemre, igazolva azt a feltevésemet, hogy az orosz zeneszerzők számára nem lesz közömbös a tervem, mely szerint Romániában másorra kívántam tűzni orosz kamarazeneműveket.

Válaszelevelben Glazunov ezeket írja:

Lakatos István úrnak, hegedűs.
Kolozsvár. Mikó utca 30. Románia

(Német nyelven)

Berlin W Pragerplatz 4a Pragerhaus
1931. január 15.

Igen tisztelt Uram, mellékelve küldöm fényképemet és *Szláv vonósnégyesemnek* első ütemeit.

Életrajzom másolatát a lipcei M. P. Belaieff kiadótól fogja megkapni.

Mély tisztelettel
Alexander Glasunov

Majd A. T. Grecsanyinov (1864—1956) jelentkezett levelével. Ő is Rimszkij-Korszakovnak volt tanítványa, majd a moszkvai Zenekonzervatóriumban tanított zeneszerzést. Grecsanyinov az orosz nemzeti iskola hangvételi szintézisét kereste a francia impresszionizmus zenei kifejezésmódjával. Debussynek volt határtalan tisztelője. Ma főként gyermekeknek írott zongoradarabjait, dalait és színpadi mu-

le 14 juillet

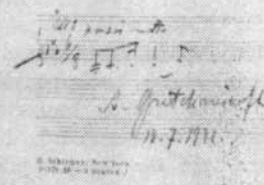
Cher Monsieur,

Votre aimable lettre de
parcourant m'est bien
parvenue. Je vous remercie
beaucoup pour l'intérêt
que vous prêtez à nos œuvres.
Comment expliquer l'interprétation
trouvée dans une lettre.
Je consulte sur votre sujet
et je suis sûr que votre
interprétation se montrera
être parfaite.
J'ai quatre amateurs:
deux de l'édition Kélicoff

le 3^eème de Gutheil Koussevitzky
et le 4^eème de l'édition Schott.

La sonate pour violon
est également de l'édition
Gutheil-Koussevitzky.

Je vous envoie en même
temps mon programme et vous
prie de croire à ma
sincère considération

zsidóját ismerik és játsszák. Akkoriban Zongoratrióját készítettük elő, és művének előadásával kapcsolatosan kértük ki tanácsát.

Grecsanyinov levelének kelte 1931. július 14., és így hangzik:

Lakatos István úrnak
Kolozsvár. Görögtemplom utca 24. Románia

(Francia nyelven)

Kedves Uram,

az Ön kedves levele e hó elsején rendben megérkezett. Köszönöm zene-műveim iránt mutatott érdeklődését. Hogyan fűzhetnék egy levél keretében magyarázatokat az előadásukhoz? Bizom izlésükben, és hiszem, hogy trióm az Önök előadásában kifogástalan lesz.

Négy vonósnégyesem van: kettő közülük Belaieffnél, a harmadik Gutheil-Koussevitzkynél és a negyedik Schottnál jelent meg nyomtatásban. A Hegedű-zongora szonátám ugyancsak a Gutheil-Koussevitzky kiadónál jelent meg.

Levelemmel egyidejűleg küldöm fényképemet és kézjegyemet — kérem, fogadja teljes tiszteletemet

A. Gretchaninoff

13. 7. 1931.

Alekszandr Nyikolajevics Cserepnin (szül. 1899) a fia N. N. Cserepnin zeneszerzőnek (1873—1945), aki a világhírű Gyagilev-balettnak volt a vezető karmestere. A fiatal Alekszandr Cserepnin 1931-ben, mikor alábbi levelét írta, Egyiptomban kereste tüdőbajának gyógyulását. Igen jelentős tehetségnek ígérkezett, és szerzeményeiben a bécsi iskola tizenkétfokúságával kacérkodott. Akkoriban jelent meg nyomtatásban *Második vonósnégyese*, melynek előadása szerepelt terveinkben. E

zeneművében akadtak azonban olyan részletek, amelyeknek megoldásához tanácsára volt szükségünk. A szerző alábbi két levele hathatósan segített bennünket munkánkban.

Mena house, Hotel Pyramids, Cairo

(Német nyelven)

Lakatos István úrnak
Kolozsvár, Mikó utca 30. Románia

Kairó, 1931. április 19.

Igen tisztelt Lakatos úr,

Második vonósnégyesem (op. 40.) és Zongoratrióm (op. 34.) Párizsban jelentek meg. Mindkettő Durandnál, Place de la Madelaine 4. szám alatt. Sajnos, jelen pillanatban nem tudom elemzésüket megadni, mint-hogy itt egyetlen példány sem áll rendelkezésemre. Május 15-től Párizsban leszek: címem: 5 Rue du Colonel Combes Paris, 7. arr., és ha közben érdeklődést mutatna műveim iránt, elkészítem Önnek azok rövid elemzését.

Atyám, Nikolaus Tscherepnin egy vonósnégyest írt, amely a lipcei Eulenburg-kiadótól szerezhető meg. Ő ezenkívül más kamarazene-művet nem szerzett, de szeretném Önnek „Cadence fantastique” című, szólóhegedűre és zongorára vagy zenekari kíséretre komponált művét (Universal Edition) ajánlani, mely igen szép előadási darab.

Szívélyesen és tisztelettel üdvözlöm Önt
A. Tscherepnin

Alekszandr Cserepnin, visszaérkezve Franciaországba, onnan küldött újabb levelében arra tér ki, hogy a *Második vonósnégyesben* előforduló, kamarazeneben szokatlan, üveghangos részeket miként lehet eljátszani.

Lakatos István úrnak
Kolozsvár. Románia

(Német nyelven)

Monte Carlo, Bd. D'Italie. 1931. július 16-án

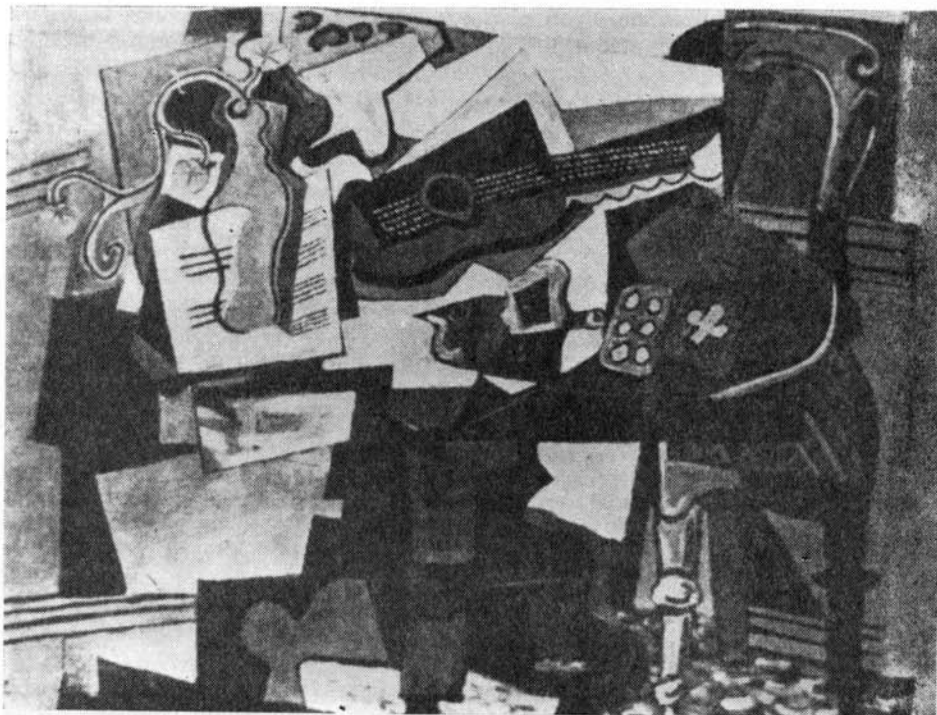
Igen tisztelt Lakatos Úr,

ami a Második vonósnégyesem második tételében előforduló üveghang-részletet illeti, ott rendszerint a hangjegyekben megadott könnyítést szokták játszani. De a tétel elején és végén levő üveghangokat ilyeneként kell előadni, és ezt a részt néha igen jó előadásban hallottam.

Legszívélyesebb üdvözlettel és mély tisztelettel
A. Tscherepnin

E levelek azt bizonyítják, hogy a kolozsvári zenei élet a két világháború között az orosz muzsika élvonalbeli alkotóival is kapcsolatot tartott.

Lakatos István

Picasso: Csendélet